

Stanica za tehnički pregled vozila (STPV)

Miodrag Garić

Dipl.-Ing., Stalni sudski vještak za cestovni promet-saobraćaj i procjene vozila, Licenciran voditelj STPV u FBiH, Livno, Bosna i Hercegovina, miodrag.garic@tel.net.ba

Rezime: Tehnički pregledi vozila, kao djelatnost od općeg interesa, obavljaju se u stanicama za tehnički pregled vozila koje za to ispunjavaju propisane uvjete i imaju ovlaštenje, a obavljaju ih ovlaštene (licencirani) djelatnici od federalnog ministarstva prometa i komunikacija, osposobljeni i testirani preko stručne organizacije – konzorcija stručnih ustanova. U radu su opisani osnovni postupci i zakonski zahtjevi te preduvjeti koje moraju ispuniti stanice za tehnički pregled vozila, kao bi dobili ovlaštenje za rad. Budući da postoji veliki broj vrsta motornih i priključnih vozila, postoje i različite vrste tehničkih pregleda vozila, koje će u ovom radu biti pojedinačno obrađene. Tako npr. postoje redovni tehnički pregled vozila za registraciju, izvanredni te preventivni ili periodični pregledi i najvažniji: tehnički pregled za utvrđivanje tehničko-eksploatacijskih uvjeta za vozila.

Ključne riječi: stanica, vozilo, tehnički pregled, zakon, pravilnik

Datum prijema rada: 17. februar 2015.

Datum odobrenja rada: 25. februar 2015.

UVOD

U današnjem modernom svijetu veliku ulogu u životu ljudi imaju motorna i priključna vozila svih vrsta, namjena i dimenzija. Promet tih vozila je od velikog značenja u društvenom, gospodarskom, razvojnom, ekološkom i svakom drugom segmentu društva. Međutim, za sigurno i efikasno korištenje motornih i priključnih vozila (u daljem tekstu: vozila), se od njih prvenstveno traži njihova tehnička ispravnost, koja se utvrđuje na stanicama za tehnički pregled vozila. Izgled i sadržaj opreme i rada stanica za tehnički pregled vozila je unificiran odn. vrlo sličan među njima, osim što mogu postojati razlike samo u rasporedu obavezne opreme i uređaja na svakoj pojedinoj stanici tehničkog pregleda. Tehnički pregledi vozila obavljaju se temeljem Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama (Službeni glasnik BiH, br. 6/06) i Pravilnika o tehničkim pregledima vozila (Službeni glasnik BiH, br. 13/07 i 72/07), te drugih Pravilnika u svrhu provjere tehničke ispravnosti i ekološke podobnosti vozila tzv. Eko test. Za stanice tehničkog pregleda vozila su predviđeni posebni uvjeti za vršenje tog rada, koji su sadržani u Pravilniku o uvjetima rada, organizacijskim i drugim uvjetima za rad stanica za tehnički pregled vozila. Tehnički pregledi se obavljaju na motornim i priključnim vozilima, radnim strojevima, ukoliko po svojim dimenzijama odn. gabaritima mogu pristupiti u objekt stanice za tehnički pregled vozila. *Na tehničkom pregledu se osim navedenog provjerava i usmjerenost glavnih svjetala na vozilu. To se obavlja pomoću posebnog instrumenta - regloskopa. Ova provjera nam omogućava da u prometu*

na cesti sudjeluju samo ona vozila koja nas ne zasljepljuju svojim svjetlima dolazeći nam u susret. Na tehničkom pregledu se utvrđuje ima li vozilo propisane uređaje i opremu, jesu li ti uređaji i oprema ispravni te da li udovoljavaju propisanim uvjetima za sudjelovanje u prometu na cesti.

ZAKONSKI UVJETI ZA RAD STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA

Relevantni zakonski propisi, koji reguliraju rad stanica za tehnički pregled vozila u FBiH su:

- Zakon o osnovama sigurnosti prometa na cestama (Sl. glasnik BiH, br. 6/06)
- Zakon o cestovnom prijevozu FBiH (Sl. novine FBiH, br. 28/06)

Relevantni zakonski propisi, koji reguliraju rad stanica za tehnički pregled vozila u RS su:

- Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima Republike Srpske (Sl. glasnik RS, br.41/09, 53/10, 101/11, 32/13-odluka US i 55/14)
- Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju RS (Sl. glasnik RS, br.46/95, 66/01, 61/05, 91/05 62/06) Na osnovu navedenih zakona su doneseni brojni Pravilnici u FBiH, koji reguliraju rad stanica za tehnički pregled vozila, a najvažniji su:

1. Pravilnik o tehničkim pregledima vozila (Sl. glasnik BiH, br.13/07,72/07,74/08,3/09,76/09),

2. Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati

Normativi rada stanica za tehnički pregled vozila

Kapacitet stanice tehničkog pregleda vozila (u daljnjem tekstu: stanica) sa jednom tehnološkom linijom utvrđuje se na 12.000 tehničkih pregleda osobnih-putničkih automobila godišnje. Odnos vremena potrebnog za pregled pojedinih vrsta vozila u odnosu na vrijeme potrebno za obavljanje redovnog pregleda jednog putničkog vozila (vremenski koeficijent=1), uzevši u obzir i vrstu pregleda, se prikazuje u tablicama:

Prikaz težinskih koeficijenata tehničkih pregleda se prikazuje u slijedećoj tablici :

	RED	VANR	TEU
Motocikli	0,60	0,30	---
Osobni-putnički	1,00	0,50	1,30
Bus, teretni	1,60	0,80	2,50

Vrijeme (u minutama) provedbe tehničkog pregleda vozila, se prikazuje u slijedećoj tablici :

	RED	VANR	TEU
Motocikli	15	30	---
Osobni-putnički	20	30	---
Bus, teretni	40	30	40

Skraćenice za tehničke preglede, korištene u tablici: RED-Redovni, VANR-Vanredni, TEU-Tehničko-eksploatacijski.

ZAKLJUČAK

U radu je obrađena tematika Stanica za tehnički pregled motornih i priključnih vozila, sa naglaskom na zakonske osnove za rad stanica i procedure rada na stanici, potrebno stručno osoblje. Rad i nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila od presudne važnosti za cjelokupno društvo i za sigurnost svih sudionika u cestovnom prometu-saobraćaju, jer tehnički neispravno vozilo uzrokuje razne i brojne posljedice po čovjeka (povređivanje ili smrt) a za privredne subjekte može bitno utjecati na rentabilnost poslovanja firme. Otvaranje objekta stanice za tehnički

pregled vozila i nabavka cjelokupne obvezne opreme i uređaja je vrlo velika investicija (oko 250 000 KM za obveznu opremu i uređaje) potom min. oko 50.000 KM za objekat stanice, što daje ukupan iznos investicije min. oko 300 000 KM, koja treba da se isplati za najmanje deset godina efikasnog rada jer je upravo toliki period amortizacije obvezne opreme i uređaja na stanici. Stanica za tehnički pregled vozila radi rentabilnosti rada mora godišnje pregledati min. oko 2400 vozila ili min. oko 200 vozila mjesečno ili min. oko 8 vozila dnevno. Donedavno nije bilo video nadzora kod tehničkog pregleda vozila tako da je bilo fingiranih tehničkih pregleda vozila što je donekle onemogućeno jer se vozilo mora fotografirati na tehnološkoj liniji, u stanici za tehnički pregled vozila, a sve stanice su internetski uvezane u jedinstveni aTEST sistem sa MUP-om preko tzv. IDEEA (bivši CIPS). Još veći napredak će se učiniti uvođenjem stalnog video nadzora ulaska i izlaska vozila na STPV, rada svih uposlenih na STPV a ne samo statičko foto-snimanje vozila na tehnološkoj liniji. Potrebno je uvezati valjke za ispitivanje kočnica sa aTest aplikacijom kako bi se izbjegle manipulacije oko ispitivanja kočnih sistema na vozilima.

LITERATURA

Ibrahim, M., Ivan, Š., Ahmed, A., Fuad, K. (2008). *Stručni vodič za vođitelja stanice za tehnički pregled vozila, Zenica*: Institut za privredni inženjering d.o.o.

Stručni bilten - IPI, br. 23, Statistička analiza podataka o objavljenim tehničkim pregledima u 2013.g., Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica.

Propisi, procedure, dokumentacija, arhiviranje, o objavljenim tehničkim pregledima, Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica.

www.ipi.ba/publikacije

www.eib-cmv.com

www.mervik.ba

www.centar-motor.com

www.narodnaskupstinars.net/zakoni

www.ads.gov.ba/zakoni

Vehicle Roadworthiness Testing Station (VRTS)

Miodrag Garić

Abstract: Vehicle roadworthiness tests, as an activity of general interest, are performed in vehicle roadworthiness testing stations that meet the requirements prescribed therefor and have the authorization, by authorized (licensed) officers from the FBiH Ministry of Transport and Communications, trained and tested through a professional organization - consortium of professional institutions. The paper describes the basic procedures and legal requirements, just like prerequisites that have to be met by vehicle roadworthiness testing stations in order to be authorized to work. Since there are many types of motor vehicles and trailers, there are also various types of vehicle roadworthiness tests, which will be treated individually in this paper. For instance, there are regular roadworthiness tests of vehicles for registration purposes, extraordinary and preventive or periodic tests as well as the most important one: a roadworthiness tests for determining technical-exploitation conditions for vehicles.

Key words: station, vehicle, roadworthiness tests, laws, rulebook